

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGA-PAV / 13218200

Uw kenmerk
2013Z20832/2013D46522

Datum 14 januari 2014
Betreft Reactie op publicatie Di Prisco et al "Neonicotinoid clothianidin adversely affects insect immunity..."

Geachte Voorzitter,

In uw brief met het kenmerk 2013Z20832/2013D46522 heeft de vaste commissie voor Economische Zaken op 20 november jongstleden om een reactie van de staatssecretaris van Economische Zaken gevraagd op de publicatie van DiPrisco et al, 2013.

Het gaat daarbij om onderstaand artikel, gepubliceerd op 21 oktober in het wetenschappelijk tijdschrift 'PNAS':

Di Prisco, Cavaliere, Annoscia, Vaaricchio, Caprio, Nazzi, Gargiulo & Pennacchio. Neonicotinoid clothianidin adversely affects insect immunity and promotes replication of a viral pathogen in honey bees.

PNAS October 21 2013. www.pnas.org/cgi/doi/10.1073/pnas.1314923110

Inhoud publicatie

Deze publicatie beschrijft een onderzoek naar de werking van een bepaald onderdeel van het immuunsysteem van honingbijen na blootstelling aan clothianidin of imidacloprid. De auteurs vinden een negatieve werking op immuunrespons en een verhoogde vermeerdering van het *deformed wing virus*.

Betekenis voor de Nederlandse situatie en toelatingen

Het College toelatingen gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) laat mij weten dat volgens de auteurs deze effecten al optreden bij veldrelevante, subletale doseringen. Het Ctgb constateert echter dat de gebruikte doseringen voor Nederland relatief hoog zijn, omdat dergelijke in het onderzoek gebruikte doseringen niet of nauwelijks voorkomen in het veld (niet veld-relevant voor Nederland). De onderzoeken zijn gedaan in het laboratorium. De effecten zouden ook in een veldsituatie (met hele bijenvolken) onderzocht moeten worden, zo stelt het Ctgb, omdat het bij de effecten moet gaan om de populatie. Clothianidin en imidacloprid zijn bovendien momenteel niet toegelaten in Europa in bij-aantrekkelijke gewassen.

De relevantie van dit onderzoek is daarom volgens het Ctgb voor de huidige toelatingssituatie in Nederland laag, er is dan volgens het Ctgb ook geen direct ingrijpen in lopende toelatingen nodig.

Het artikel geeft wel nuttige informatie over de mogelijke manieren waarop een gewasbeschermingsmiddel invloed kan hebben op het vermogen van een organisme om zich te wapenen tegen ziektes en plagen.
Dit wetenschappelijke inzicht wordt door het Ctgb ingebracht bij EFSA, de Europese Voedselveiligheidsautoriteit, en zal daar worden gewogen.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken